

TÖREBODA KOMMUN
Kommunstyrelsen
Vård och omsorg
Box 83
545 22 Töreboda
0506-180 00 växel

Töreboda kommuns riktlinjer för biståndshandläggning äldreomsorgen

2020-09-03

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef
Utredningsenheten

RIKTLINJE

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning
Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

1(17)

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
2. Kommunens ansvar för medborgare.....	4
3. Handläggning av ärende.....	5
4. Stöd till anhöriga som vårdar en närstående i hemmet.....	7
5. Övriga bestämmelser att ta hänsyn till	7
6. Ordinärt boende	8
7. Särskilt boende.....	15

1. Inledning

Riktlinjernas målgrupp

Riktlinjerna avser personer som ansöker om stöd enligt Socialtjänstlagen (2001:53), SoL inom Äldreomsorgen. Riktlinjerna omfattar hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvistelse samt särskilt boende. Med hemtjänst avses här service och omvårdnad.

Syfte med riktlinjerna

Syftet med riktlinjerna är att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och att personer med likvärdiga behov bedöms på samma sätt.

Socialtjänstlagen

Den enskilde som på grund av fysiska, psykiska, sociala och/eller existentiella behov behöver hjälp och stöd i den dagliga livsföringen och som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt Socialtjänstlagens 4 kap 1 § rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt.

Riktlinjerna är vägledande och gäller aldrig utan undantag. En helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det dock alltid den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats. Det finns inte några begränsningar för vilka typer av insatser som den enskilde kan ansöka om. Oavsett vilket bistånd ansökan gäller ska rätten till bistånd alltid prövas.

Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Biståndshandläggarens arbete med myndighetsutövning innebär att göra en individuell bedömning av den enskildes förutsättningar och behov av insatser för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet ska ses som skäligt använder handläggaren dessa riktlinjer. Riktlinjerna utgår från Socialtjänstlagen och förhåller sig till aktuell rättspraxis och förarbeten till gällande lagar och bindande föreskrifter från Socialstyrelsen.

Vid bedömning av vilken insats som kan komma ifråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål. Det finns inte någon obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad.

Värdegrund för Äldreomsorgen

Töreboda kommun har antagit Vision 2030 som bygger på Tillväxt, Trygghet och Tillsammans. Töreboda är en kommun där alla ska ges möjlighet att bo, verka och leva. Töreboda arbetar aktivt för att alla ska känna en god trivsel och trygghet samt ge en god service till alla.

Den nationella värdegrunden för Äldreomsorgen gäller alla kommuner och verksamheter som utför Äldreomsorg enligt Socialtjänstlagen. Värdegrunden bygger på att Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Äldreomsorgen ska präglas av att alla känner sig respekterade oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Ovanstående är vägledande och utgör ett förhållningssätt som kommunens anställda ska arbeta efter. Värdegrunden måste alltid sättas i sammanhang med beviljad insats och lagstiftningen på området. Särskilt ska det som anges under föregående avsnitt, "Skälig levnadsnivå" beaktas.

Aktiverande förhållningssätt

Fysisk aktivitet är positivt för hälsa och välbefinnande och därför arbetar vi för ett förhållningssätt som stödjer den enskilde att vara så aktiv och delaktig som möjligt i vardagen. All verksamhet inom äldreomsorgen i Töreboda kommun ska genomsyras av det aktiverande förhållningssättet, där ledorden är delaktighet och oberoende. Behovet av insatser bedöms utifrån ett aktiverande förhållningssätt, vilket innebär att:

- Den enskilde gör det hen klarar själv.
- Den enskilde stötts i det hen inte klarar själv och stödet utförs så långt möjligt tillsammans med den enskilde utifrån dennes förutsättningar.
- Den enskilde motiveras och uppmuntras till att göra sina egna val och stötts i att behålla sina intressen, samt att ta ansvar för sin egen vardag.

Det egna ansvaret

Socialtjänsten får aldrig ta över ansvaret från den enskilde utan arbetet skall inriktas på att den enskilde i möjligaste mån behåller ansvaret eller tar tillbaka ansvaret för den egna situationen. Insatserna syftar till att stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv.

Till socialtjänstens uppgifter hör dock att på olika sätt försöka motivera den enskilde att ta emot hjälp eller en insats. Insatsen ska anpassas till den enskildes aktuella

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

RIKTLINJE

4(17)

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning
Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef

Utredningsenheten

---

förutsättningar och behov. Det är även väsentligt att, ur ett helhetsperspektiv, beakta ekonomisk hushållning för kommunen.

Informationsskyldighet

Handläggare ska i samband med utredningen informera om utbudet av övriga relevanta samhällstjänster såsom träffpunkter, anhörigstöd, bostäder för äldre, frivilligorganisationer och hushållsnära tjänster. Kommunen har informationsskyldigheten även till personer som har behov av insatser, men inte är motiverade att ta emot stöd.

Den enskildes delaktighet

Den enskildes delaktighet och inflytande är central både i behovsbedömning och verkställande av insats. Biståndsbeslutet ska underlätta flexibilitet i utförandet av insatserna. Inom ramen för biståndsbeslutet har den enskilde stort inflytande över insatserna, hur stödet ges, samt vid vilken tidpunkt detta ska ske.

2. Kommunens ansvar för medborgare

Bosättningskommun

Med bosättningskommun avses i 2a kap. 3 § SoL den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller annan kommun, om den enskilde har starkast anknytning till den kommunen.

Det är bosättningskommunen som ansvarar för stöd och hjälpinsatser, oavsett om den enskilde tillfälligt eller under en längre tid vistas i en annan kommun. Det kan exempelvis gälla vid semesterar när man vistas i sin sommarstuga under olika perioder av året.

Vistelsekommun

Äldre personer har rätt till stöd och hjälpinsatser vid vistelse under en kortare tid i en annan kommun, t.ex. vid semester eller vistelse i sin sommarstuga under olika perioder under året (prop. 2010/11:49 s. 32).

Vistelsekommunen är skyldig att på begäran av bosättningskommunen bistå med utredning och verkställighet i vissa fall. Bosättningskommunen ersätter vistelsekommunen för hjälp med verkställighet enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar.

Biståndsutredning inför flytt till annan kommun

En person som önskar flytta till en annan kommun och till följd av ålderdom, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig där, utan att inflyttningskommunen

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef

Utredningsenheten

RIKTLINJE

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning

Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

5(17)

bistår med behövliga insatser, får hos den kommunen, enligt 2a kap. 8 § socialtjänstlagen, ansöka om sådana insatser.

En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Det förhållandet att den sökandes behov är tillgodosedda i hemkommunen får inte beaktas vid bedömningen av ansökan.

På begäran av inflyttningskommunen är hemkommunen skyldig att bistå med den utredning som behövs för att kunna pröva ansökan. Den enskilde ska lämna samtycke till att uppgifter lämnas ut. Biståndsutredning görs av hemkommunen i enlighet med inflyttningskommunens begäran om vad utredningen ska innehålla. Om den enskilde inte uppfyller kriterierna gör inflyttningskommunen ett avslag där motiveringen framgår.

Akut nödsituation

Personer som inte bedöms ha hemvist i en kommun där de tillfälligt vistas, har endast rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. Vad som är nödvändig hjälp för att avhjälpa en akut nödsituation, måste socialtjänsten bedöma i varje enskilt fall.

3. Handläggning av ärende

I detta avsnitt beskrivs kortfattat hur ett ärende handläggs. Arbetsättet i Töreboda kommun har sin grund i SOSFS 2014:5. För mer detaljerad information hänvisas till verksamhetens metodstöd och rutiner.

Individens behov i centrum (IBIC)

I Töreboda kommun används det nationella arbetsättet Individens behov i centrum (IBIC) vid handläggning av ett ärende. IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetsätt för att bedöma behov utifrån Socialtjänstlagen.

IBIC utgår från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i dagliga livet istället för de insatser som kommunen erbjuder. IBIC använder klassifikationen ICF, vilket är ett internationellt system för att beskriva funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa.

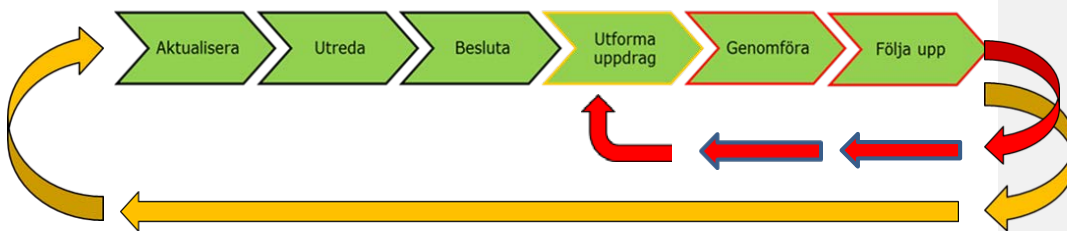
Med ett systematiskt arbetsätt beskrivs nuläge, mål och resultat med strukturerad dokumentation. Det ger säkrare överföring och återanvändning av information. IBIC utgår från socialtjänstens process för handläggning och dokumentation. I dokumentationen går det att följa individen genom processen, från ansökan till avslutad insats.

Utredning av en ansökan görs utifrån den enskildes behov inom elva livsområden;

- Lärande och att tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänniska interaktioner och relationer
- Utbildning, arbete, sysselsättning och medborgerligt liv
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv
- Känsla av trygghet
- Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående

IBIC processen:

Individen i centrum kräver samverkan med andra

Bedömning av en persons behov kräver ofta att flera professioner, såväl inom, som utanför, den kommunala organisationen samverkar. I de fall det är relevant ska biståndshandläggaren därför inhämta uppgifter från andra, efter att samtycke inhämtats från den enskilde.

Biståndshandläggare kan, om det finns behov, initiera till en Samordnad individuell plan, SIP. SIP ska upprättas tillsammans med den enskilde om det finns behov av insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård där samordning bör genomföras.

Barnperspektiv

Vid handläggning av de ärenden som direkt eller indirekt berör ett barn ska handläggaren upprätta en barnkonsekvensanalys. Barnkonsekvensanalys är en metod för att bedöma ett barns bästa. Syftet med att upprätta en barnkonsekvensanalys är att öka kvaliteten i beslutsunderlaget för att stärka barnets rättigheter.

Kommenterad [UB1]: Röd text=Tillägg

Barnperspektivet enligt FN:s barnkonvention tillämpas i Töreboda kommun och innebär att barnet har rätt att få information och att få komma till tals gällande de insatser som är aktuella. Företrädare för Töreboda kommun ska träffa och lyssna på barnet. De barn som kan uttrycka egna åsikter har rätt att göra så i alla frågor. Hänsyn ska tas till barnets vilja. Vidare ska ålder och mognad beaktas.

Utskrivning från sjukhus

Töreboda kommun följer fastställda riktlinjer för utskrivningsklara från slutenvården. Lokalt används en process vid utskrivning från sjukhuset som **kan innebära en** utredningsperiod (**Trygg hemma**) när omfattning av behov inte är helt klarlagt vid utskrivning. Inför hemgång används ett begränsat antal livsområden för att kartlägga den enskildes behov de första veckorna. Individuella målsättningar diskuteras i samband med hemgång och ligger till grund för utförandet. **En utredningsperiod (Trygg hemma) innebär stöd från flera professioner i kommunen i teamsamverkan, för att skapa oberoende och självständighet.**

Kommenterad [UB2]: Röd text = tillägg

Kommenterad [UB3]: Grön text=ändring från På väg till Trygg hemma samt ändring av mening.

Kommenterad [UB4]: Röd text=tillägg

4. Stöd till anhöriga som vårdar en närstående i hemmet

Enligt 5 kap. 10 § Socialtjänstlagen ska ansvarig nämnd erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre, alternativt som stödjer en närstående med funktionshinder.

Närstående är enligt lagen den som vårdas. Anhörig är den som stödjer och vårdar den närstående. Utgångspunkten för biståndsbedömningen är den som vårdas och den anhöriges behov av avlastning i omvårdnadsarbetet. Det är den som vårdas som får beslut om insatsen.

Mer information om kommunens insatser för anhörigstöd finns i särskild riktlinje.

5. Övriga bestämmelser att ta hänsyn till

Lag om valfrihet (LOV) vid stöd i ordinärt boende

Den enskilde har rätt att välja vilken utförare som ska utföra beviljad hemtjänst.

Biståndshandläggaren ska sakligt och objektivt informera och vägleda den enskilde om aktuella utförare av tjänster i valfrihetssystemet. Om den enskilde inte vill eller kan välja utför kommunens hemtjänst insatserna. I valfriheten ingår också rätten för den enskilde att byta utförare.

Insatser vid hushållsgemenskap

Någon omvårdnadsplikt finns inte inskriven i äktenskapsbalken och varje maka/make/sammanboende avgör själv i vilken omfattning hen vill hjälpa till med personliga omvårdnadsysslor såsom personlig hygien, toalettbestyr och födointag. Anhörigvård är ett frivilligt åtagande. En kommun kan därför inte avslå en ansökan om t.ex. hemtjänst med hänvisning till att den anhöriga kan tillgodose omvårdnadsbehovet. En ansökan om bistånd med serviceinsatser som tvätt, inköp och städning kan däremot avslås med hänvisning till att en maka/make eller sammanboende kan utföra insatsen i de fall där anhörig inte själv har behov av sådana insatser. Hushållets totala situation avgör hur mycket hjälp den enskilde kan få.

Anhöriganställningar

Anhöriganställningar i Töreboda kommuns hemtjänstverksamhet kan inte beviljas som ett bistånd.

Detta innebär att ingen anställd får utföra insatser till egen närstående. Med anhöriga menas make, maka, sambo, barn, syskon, föräldrar och barnbarn men också andra släktingar och vänner där en uppenbar beroendeställning/jävsituation kan uppstå.

Nödvändig tandvård (N-tandvård)

Västra Götalandsregionen har ett lagstadgat ansvar att erbjuda uppsökande tandvård till äldre personer med omfattande behov av vård och omsorg, vilket innebär kostnadsfri munhälsobedömning i hemmet. För personer med vård och omsorg i hemmet, är det sjuksköterska eller biståndshandläggare som tillstyrker behovet till regionens tandvårdsenhet. För att ha rätt till tandvårdsstöd krävs att den enskilde har stort behov av personlig omvårdnad.

6. Ordinärt boende

Hemtjänst

I Töreboda kommun används ofta begreppet hemvård för insatser i ordinärt boende gällande hemtjänst och hemsjukvård. Då denna riktlinje avser insatser enligt socialtjänstlagen används begreppet hemtjänst. Hemtjänst innebär bistånd i form av service det vill säga praktiskt stöd i hemmet, så som städning, tvätt, stöd vid inköp och att tillreda måltider. I hemtjänst begreppet ingår även personlig vård, så som stöd för att kunna äta och dricka, klä och förflytta sig, sköta personlig hygien och i övrigt insatser som behövs för att bryta isolering eller för att den enskilde skall känna sig trygg och säker i det egna hemmet. Avgift för både service och personlig vård ingår i hemtjänsttaxan och därmed i högkostnadsskyddet. Insatser som varuhemsändning och måltid i restaurang ingår inte i hemtjänsttaxan utan har en särskild avgift.

Kommenterad [AEK5]: Tagit bort matleverans.

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef

Utredningsenheten

RIKTLINJE

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning

Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

9(17)

Hemtjänst beviljas under dygnets alla timmar som punktinsatser. Punktinsatser kan innebära återkommande och täta besök. Vid vård i livets slutskede används arbetssättet VILS, vilket innebär ett tätt samarbete mellan olika professioner utifrån både Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen. Insatserna formas utifrån den enskildes behov dag för dag och sjuksköterskan har en samordnande funktion. Det finns också möjlighet att sätta in extra resurs för stöd och trygghet så att den enskildes behov tillgodoses dygnet runt.

Den som så önskar ska kunna bo kvar i sin bostad till livets slut. Vid behov av omfattande insatser där skälig levnadsnivå inte kan garanteras ska den enskilde motiveras att ansöka om särskilt boende där behov av trygghet och säkerhet bättre kan tillgodoses. Vid bedömning ska också kommunens kostnad för insatsen vägas in i förhållande till andra insatser som bedöms tillgodose den enskildes behov utifrån skälig levnadsnivå. Med omfattande behov avses hemtjänstinsatser med 120 timmar per månad eller andra kombinationer av insatser som motsvarar detta. När en enskild som har 120 timmar per månad ansöker om ytterligare insatser lyfts ansökan till ansvarigt team för gemensam bedömning. Restid till den enskilde behöver beaktas.

Insatserna i hemmet kan ges vid ett eller flera tillfällen under dygnet för att klara den dagliga livsföringen. Insatserna beviljas i timmar per månad inom olika livsområden. Den beviljade tiden i beslutet är den sammantagna tiden för alla besök under en månad. Den beviljade tiden är inte exakt utan tiden beviljas upp till en beräknad tid för att det skall finnas en viss flexibilitet som kan följa den enskildes varierande behov.

Det är den enskilde tillsammans med utföraren som avgör hur mycket tid som ska utföras upp till den beviljade tiden. Det är enbart insatser inom beviljade livsområden som ska utföras. En insats kan inte bytas mot en annan bara för att tid finns kvar.

Avlösarservice är ett komplement till anhörigvård och utförs maximalt 10 timmar per månad och denna hemtjänstinsats är avgiftsfri. Syftet med avlösarservice är att ge anhöriga som vårdar en närstående möjlighet till ledighet och avkoppling, samt att insatsen ska förhindra, skjuta fram eller minska behovet av andra mer kostsamma insatser.

Om behovet överstiger 10 timmar görs en individuell prövning av insatsens omfattning utifrån hemtjänst. Insats som överstiger 10 timmar är inte avgiftsfri.

Dusch

Vid ansökan gör en arbetsterapeut hembesök för bedömning av behovet, innan beslut fattas. Stöd vid dusch beviljas i regel en till två gånger per vecka. Efter individuell bedömning kan stödet utföras oftare, exempelvis vid svår inkontinens eller av medicinska skäl. Tvätt av håret, nagelvård och fila fötter ingår som del av dusch.

Kommenterad [UB6]: Grön text=Meningen tas bort. Biståndshandläggare har alltid möjlighet att inhämta information från arbetsterapeut eller annan profession. Se punkt 3 under rubriken **Individen i centrum kräver samverkan med andra**

Egenvård

Om legitimerad personal bedömer att hälso- och sjukvårdsuppgifter kan utföras som egenvård kan insatser beviljas för egenvård. En förutsättning för att beviljas bistånd är i dessa fall att den enskilde själv klarar av att ta ansvar för uppgiften men behöver praktiskt hjälp. Behovet ska inte kunna tillgodoses på annat sätt.

Åtgärder som endast kan utföras av viss behörig personal eller kräver viss sjukvårdsutbildning eller mer omfattande instruktion och handledd träning är att beteckna som hälso- och sjukvård. För att hemtjänstpersonal ska utföra sådana åtgärder krävs en delegering/ instruktion från legitimerad personal. Sådana åtgärder är inte omvårdnadsinsatser enligt socialtjänstlagen och omfattas därför inte av biståndsbeslutet.

För att bistånd för egenvårdsåtgärd ska kunna beviljas krävs:

- en egenvårdsbedömning som visar att åtgärden bedömts som egenvård och att den enskilde själv bedömts kunna ansvara för insatsen
- att personal som ska genomföra åtgärden inte behöver särskild utbildning

Vilka åtgärder som kan bedömas som egenvård kan inte anges generellt. Bedömningen görs av ansvarig legitimerad personal. Den enskildes förmåga att ansvara för åtgärden är dock avgörande. Om den enskilde t.ex. har nedsatt kognitiv förmåga som innebär att denne inte har förmåga att ansvara för sin medicinerings så ska hanteringen av läkemedel och andra medicinska åtgärder skötas av hälso- och sjukvårdspersonal och inte som egenvård.

Egenvårdsbedömningen ska följas upp av den legitimerade personalen. Om förutsättningarna för egenvårdsbeslutet förändras ska den legitimerade personalen uppmärksammas på detta så att en ny bedömning kan ske.

Vi följer egenvårdsrutinen som tagits fram mellan Västra Götalands Regionen och kommunerna i Västra Götaland:

<http://www.vardsamverkan.se/samverkanteman/hjalpmedel--lakemedel/egenvardsrutin/>

Hushållssysslor innebär sysslor som utförs för att ett hushåll ska fungera, till exempel stöd med att sortera och slänga hushållssopor (komposterbara, brännbara och övrigt återvinningsmaterial), diska, plocka i ordning samt hämta post. Insatsen samordnas i första hand med andra insatstillfällen.

Husdjursomsorg ingår inte i begreppet skäligen levnadsnivå. Om någon som beviljas hemtjänst innehar husdjur kan i ett akut läge (inte planerat eller förväntat) tillfällig omsorg ges i form av matning och rastning om närstående, grannar eller vänner, som kan sköta husdjuret, saknas. Innan beslut måste samråd ske med personal i arbetslaget. Vid längre tid än ett dygn hänvisas till inhyrning på djurpensionat.

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef

Utredningsenheten

RIKTLINJE

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning
Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

11(17)

Inköp av dagligvaror i affär i närområdet beviljas som hemtjänst om den enskilde behöver stöd av personal i samband med inköpet. Insatsen kan kombineras med beviljad promenad. Inköp beviljas upp till fyra timmar per månad. I insatsen ingår inköp av dagligvaror, hämtning av mindre postpaket och apoteksärenden. Att skriva inköpslista, handla och plocka upp varor samt redovisa kvitton ingår. Stöd med bankärenden utförs av anhörig eller god man.

När den enskilde inte själv kan ta sig till affär kan **varuhemsändning** beviljas. Varuhemsändning innefattar varor som utföraren kan bära till den enskildes bostad och insatsen debiteras per tillfälle. I insatsen ingår inköp av dagligvaror, hämtning av mindre postpaket och apoteksärenden. Att skriva inköpslista, handla och plocka upp varor samt redovisa kvitton ingår. **Den enskilde behöver ett särskilt faktura kort på ICA och/eller Coop i Töreboda. På ICA tar det ett dygn att få detta kort, på Coop tar det ca en vecka.** Stöd med bankärenden utförs av anhörig eller god man.

Kommenterad [UB7]: Röd text = tillägg

Personal hanterar inte kontanter vid inköp eller varuhemsändning. Den enskilde ansvarar för att ha ett giltigt betalkort på ICA eller Coop.

Vid ensamhushåll: När den enskilde själv inte kan ta sig till affären kan varuhemsändning beviljas.

Kommenterad [UB8]: Röd text = tillägg

Vid samboende: Är alla i hushållet oförmögna att ta sig ut och handla skall båda ha beslut. Om det finns en inom hushållet som kan ta sig ut att handla till familjen ingår detta i hushållsgemenskapen och varuhemsändning kan ej bifallas. Undantag är de fall där anhörig har behov av att avlastas för att de sköter annat runt den sjukes personliga omsorg och större delar av deras gemensamma hushåll. I detta fall beviljas varuhemsändning på den sjuke.

Ledsagning i syfte att öka möjligheten att leva ett självständigt liv och motverka isolering kan beviljas som hemtjänst. Ledsagning beviljas för att ta sig till och från en aktivitet om behovet är regelbundet. Ledsagningen gäller till och från aktiviteten samt när aktiviteten pågår. Aktiviteten ska vara sådan att den enskilde är i behov av den för att uppnå skäligen levnadsnivå.

Om behovet av ledsagning överstiger 8 timmar per månad bör biståndshandläggaren överväga om det finns andra insatser eller aktiviteter som kan tillgodose den enskildes behov av social stimulans.

Ledsagning till/från vårdinrättning hänvisas i första hand till anhöriga, därefter till Töreboda Rödakorskrets medföljarservice. Om anhöriga eller Rödakorset inte kan vara behjälpliga kan tillfällig ledsagning beviljas. I ledsagning ingår vid behov även stöd under resan till/från vårdinrättning. Ledsagning kan inkludera hjälp med förflyttning, på- och avklädning samt hjälp vid måltider och toalettbesök i samband med insatsen. Om det endast handlar om att den enskilde har svårt att ta sig från taxin och in till/från vårdinrättningen kan chauffören vara behjälplig (uppges vid bokning av taxi).

Måltider

Stöd i att tillreda måltid innefattar stöd att i tillreda frukost, del av huvudmålet samt att tillreda kvällsmål. Stödet kan även, efter behovsbedömning innefatta fram och avdukning samt diskning. **Vid behov av hel måltid hänvisas till att köpa färdiga portioner på ICA eller Coop i Töreboda. Behov av specialkost måste styrkas via läkarintyg och bedömning från dietist. Tillredning av portioner vid specialkost kan ske via tillagningskök i kommunen. Kostnaden för portionerna debiteras direkt till brukaren från kostverksamheten. Priset skiljer sig avsevärt från färdiga portioner.**

Kommenterad [UB9]: Röd text = tillägg

Måltid i restaurang kan efter behovsbedömning beviljas. Om den enskilde vill betala med faktura behöver en särskild tagg införskaffas. **Antingen äter den enskilde maten i någon av kommunens restauranger (Björkängen eller Krabbängsgården) eller så hämtar den enskilde en eller flera portioner och äter maten hemma.**

Kommenterad [UB10]: Röd text = tillägg

Matleverans Biståndsbeslutet gäller för personer i ordinärt boende som på grund av nedsatt funktionsförmåga inte tillreder egen måltid och inte kontinuerligt kan gå till restaurang. **Ta bort!**

Kommenterad [UB11]: Hela avsnittet om Matleverans ska tas bort då insatsen inte finns längre

Personlig vård

Stöd med personlig vård beviljas helt eller delvis. Med personlig vård avses de insatser som behövs för att tillgodose den enskildes grundläggande fysiska, psykiska och sociala behov, för att den dagliga tillvaron skall fungera. Det är främst uppgifter som gäller den personliga vården, såsom hjälp med att sköta personlig hygien, på- och avklädning, toalettbesök, byte av intimskydd och inkontinenshjälpmedel, förflyttningar, och hjälp för att kunna äta och dricka. Det kan också gälla uppgifter som att rengöra och se över hörapparat, glasögon och tekniska hjälpmedel.

I daglig personlig hygien ingår stöd med övre och nedre hygien, munhygien, rakning, kamma håret, smörja kroppen, nagelvård och enklare make up.

Promenad/utevistelse syftar till att bibehålla den enskildes fysiska förmåga. Det anses skäligt att den enskilde beviljas upp till en timmas promenad/utevistelse per vecka, utöver inköp. Den enskilde väljer själv om hen vill använda sin tid vid ett längre tillfälle eller flera kortare utestelser. Om den enskilde är beviljad inköp bör promenad om möjligt förläggas i samband med detta.

Social samvaro kan tillgodose den enskildes behov av social kontakt när inga eller få egna sociala kontakter finns. I bedömningen av om social samvaro kan beviljas ska den enskildes egna kontaktnät alltid vägas in. Den som bor tillsammans med annan eller har **regelbunden** kontakt med anhöriga/vänner bör i normalfallet anses ha fått sitt behov av **social samvaro tillgodosett genom dessa kontakter. Omfattningen av insatsen beror på den enskildes situation och vilka andra sociala aktiviteter som den enskilde beviljats. Den som saknar ett eget socialt nätverk och inte har några andra sociala aktiviteter kan beviljas social samvaro varje vecka. Den som har beviljats andra insatser som också syftar till att**

Kommenterad [UB12]: Grön text = utbyte av ord. Tidigare stod det *god* kontakt, förslaget är att det står *regelbunden* kontakt i stället

bryta social isolering, t.ex. ledsagning, promenad eller dagverksamhet, bör i normalfallet anses ha fått sitt behov tillgodosett genom dessa insatser.

Städ kan beviljas vid behov av stöd och hjälp för att sköta städuppgifter helt eller delvis. Städning avser alltid endast skälig bostadsyta. Normalstädning för ensamstående omfattar maximalt 2 rum och kök (kök, hall, toalett, samt två valfria rum) och för makar maximalt 3 rum och kök. För familjer med två eller flera yngre barn omfattar normalstädningen maximalt ett extra rum per barn. Städningen sker vanligtvis var tredje vecka, men kan av särskilda skäl direkt kopplade till hygien eller dokumenterade hälsoskäl utföras oftare. I städ kan även bäddning av säng samt ren bäddning ingå.

Bostaden ska hållas i sådant skick att den enskilde kan leva, bo och känna trivsel i sitt hem och genom stöd i vardagen kunna bibehålla sin självständighet och delaktighet i så stor utsträckning som möjligt. Om den enskilde på grund av nedsatt funktionsförmåga inte kunnat städa under en period innan ansökan om hjälp sker kan det beviljas hjälp med eftersatt städ maximalt fyra månader bakåt i tiden. Den enskilde kan inte återkommande beviljas eftersatt städ.

Vid samboende: Är alla i hushållet oförmögna att städa skall båda ha beslut. Om det finns en inom hushållet som kan städa ingår detta i hushållsgemenskapen och stöd med städning kan ej bifallas. Undantag är de fall där anhörig har behov av att avlastas för att de sköter annat runt den sjukes personliga omsorg och större delar av deras gemensamma hushåll. I detta fall beviljas stöd med städning på den sjuke.

Kommenterad [UB13]: Röd text=Tillägg

Begreppet normalstädning omfattar:

- dammtorkning av fria och plana ytor
- dammsugning och torkning av golv
- rengöring av sanitetsgods, såsom tvättställ, wc-stol, badkar, samt speglar
- rengöring av spis och diskbänk
- mindre mattor (maximalt 1,4 x 2,0 meter) och gångmattor (maximal längd tre meter) dammsugs och hängs ut för vädring

För mindre frekventa sysslor enligt nedan, beviljas ingen extra tid. Dessa ska planeras in så att de ryms inom den redan beviljade tiden:

- Rengöring av kylskåp, spis, fläkt
- Avfrostning av kyl och frys
- Rengöring av köksskåp, garderober etc.

Den som får hjälp med städning ska tillhandahålla funktionsdugliga städredskap och lämpliga rengöringsmedel, vilket informeras om vid behovsbedömningen.

Tillsynsbesök beviljas när förmåga att själv larma via kommunens trygghetslarm saknas. **Ta bort!**

Kommenterad [UB14]: Ta bort insatsen Tillsynsbesök då det är mer än ett begrepp. Handläggarna har sedan en tid tillbaka mer utgått från att ställa följdfrågor när detta kommer på tal av sökande/personal/anhöriga. I alla ärenden finns det ett behov som inte är tillgodosett och att personen behöver någon form av stöd vid alla "tillsyner" därför kan det raderas. Vi behöver inte använda oss av det begreppet längre.

Trygg och ostörd nattsömn (e Tillsyn) är en insats som kan beviljas när den enskilde har behov av stöd nattetid. Insatsen sker via en fjärrstyrd kamera, är kostnadsfri och kan med fördel även användas andra tider på dygnet.

Kommenterad [UB15]: Grön text=byte av ord. Tidigare stod det tillsyn, nu stöd eftersom vi försöker arbeta bort ordet "tillsyn".

Trygghetslarm är en serviceinsats med förenklat biståndsbeslut. Personer över 65 år som anser sig vara i behov av detta stöd får ett trygghetslarm installerat. Ansökan kan göras via e-tjänst alternativt pappersblankett. Personer under 65 år ansöker om trygghetslarm hos biståndshandläggare.

Tvätt kan beviljas vid behov av stöd och hjälp för att sköta tvättuppgifter helt eller delvis. Om behov finns ingår i tvätt att exempelvis boka tvättstuga, ladda tvättmaskinen, hänga upp och ta ned tvätt, strykning av gångkläder samt lägga in den rena tvätten i skåp. Rengöring av gemensam tvättstuga ingår i insatsen.

Vid samboende: Är alla i hushållet oförmögna att tvätta skall båda ha beslut. Om det finns en inom hushållet som kan tvätta ingår detta i hushållsgemenskapen och stöd med tvätt kan ej bifallas. **Undantag** är de fall där anhörig har behov av att avlastas för att de sköter annat runt den sjukas personliga omsorg och större delar av deras gemensamma hushåll. I detta fall beviljas stöd med tvätt på den sjuke.

Kommenterad [UB16]: Röd text=Tillägg

Ved och vatten

Bära in ved och vatten beviljas enbart för året-om-bostad. Hjälp med att bära in ved beviljas endast om det krävs för att värma upp bostaden. Veden ska vara framkörd till trappan.

Dagverksamhet

Dagverksamhet är till för personer med behov av stöd i den dagliga livsföringen.

Det övergripande syftet med dagverksamhet är:

- att bryta ensamhet eller/och social isolering
- att underlätta kvarboende i den ordinära bostaden
- att ge möjlighet till fysisk och mental träning eller rehabilitering
- att ge avlösning för anhöriga/närstående

Korttidsvistelse

Korttidsvistelse är en sängplats utanför det egna boendet, avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt och ges när stöd i hemmet inte tillgodoser den enskildes behov. Korttidsvistelse är riktat till personer med omfattande behov av stöd och hjälp under stora delar av dygnet. Beslut om korttidsvistelse kräver en utredning som visar vilka hinder som gör det omöjligt att vara kvar i ordinärt boende eller återgå till ordinärt boende efter sjukhusvistelse.

Kommenterad [UB17]: Röd text=Ny text utifrån förändrade kriterier för korttid

Det övergripande målet med en korttidsvistelse är alltid att den enskilde ska återgå till ordinärt boende. Teamet på korttiden arbetar med ett aktiverande förhållningssätt och stöttar den enskilde utifrån överenskommen individuell rehabplan.

Kriterier

- Kraftig kognitiv svikt, agerar på ett gränslöst och insiktslöst sätt som blir skadligt för sig själv och andra
- Tillgängligheten i bostaden har sådana brister att den enskilde inte kan förflytta sig mellan de olika rummen
- När anhöriga på grund av akut sjukdom inte kan vårda sin närstående som har ett behov av tillsyn dygnet runt
- Vistelse för utredning av framtida behov, då teamet av någon anledning är osäkra på om behovet kan tillgodoses i ordinärt boende, beviljas max fem arbetsdagar
- Kommuninvånare i livets slutskede

Regelbunden avlastning för anhöriga kan beviljas som växelvård på korttiden maximalt två veckor av fyra.

När en person som vistas på korttiden har anvisats en lägenhet på särskilt boende ska flytten till den nya lägenheten ske skyndsamt. Om personen av någon anledning blir kvar på korttiden längre än 14 dagar efter anvisning gäller följande:

- Tidsbestämt, tillfälligt hyresavtal för lägenhet på korttidsavdelningen i avvaktan på flytt till lägenhet i särskilt boende.
- Avgifter enligt taxa för särskilt boende.

7. Särskilt boende

Särskilt boende är avsett för personer som i den dagliga livsföringen behöver trygghet och närhet till personal dygnet runt utifrån:

- omfattande behov av omvårdnadsinsatser som inte är tillfälliga
- skäl kopplade till psykiska och/eller fysiska funktionstillstånd
- behov av tillsyn eller andra insatser under stor del av dygnet och/eller upplever en så stor otrygghet, ensamhet, osäkerhet eller oroskänsla i sitt ordinära boende att välbefinnandet hotas.

Beslutet utgår från en ansökan om särskilt boende som är undertecknad av individen samt en utredning som visar att det är den enskildes uttryckliga önskan. **Vid alla utredningar om särskilt boende ska ett särskilt framtaget Bedömningsinstrument användas.** Instrumentet bygger på BAS (behov av stöd) vilket är ett bedömningsinstrument framtaget av Socialstyrelsen. Syftet med bedömningsinstrumentet är att skapa en så

Kommenterad [UB18]: Röd text = tillägg

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef

Utredningsenheten

RIKTLINJE

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning
Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

16(17)

likvärdig bedömning inom äldreomsorgen som möjligt så att alla enskilda får samma förutsättningar till prövning på sin ansökan om särskilt boende.

Beslut om särskilt boende anger inte i detalj vad som ska utföras. Behov av omvårdnad, service och trygghet ska tillgodoses dygnet runt inom ramen för beslutet. Det är den enskilde tillsammans med verksamheten som anpassar insatserna efter individens behov i en genomförandeplan.

Personer som är aktuella för särskilt boende har i de flesta fall omfattande sociala och medicinska behov. Vid utredning krävs därför samverkan med sjuksköterska, arbetsterapeut och/eller fysioterapeut.

Verkställighet

Enhetscheferna inom Äldreomsorgen har uppdraget att anvisa lägenhet i särskilt boende när beställning från biståndshandläggaren tagits emot. Anvisningen sker utifrån att den som bedöms ha störst behov anvisas först. Enhetschefen fastställer avdelning och lägenhet i samråd med teamet (biståndshandläggare, sjuksköterska, arbetsterapeut och/eller fysioterapeut). Om den enskilde har önskemål om geografisk placering som inte kan tillgodoses, hanteras detta inom ramarna för intern omflytt. Intern omflytt innebär att den enskilde står på en kölista till särskild avdelning/eller lägenhet och erbjuds det utifrån turordningssystem.

Parboendegaranti

Äldre människor som har levt och bott ihop under en längre tid ska kunna fortsätta att leva och bo tillsammans, även när den enes behov kräver boende i en särskild boendeform för service och omvårdnad för äldre människor. För den som beviljats boende i en särskild boendeform för äldre personer anses det ingå i en skäligen levnadsnivå, att kunna fortsätta sammanbo med sin make eller sambo oavsett om personerna har olika omsorgsbehov. Registrerade partners likställs med makar. Detta ska gälla under förutsättning att paret dessförinnan varaktigt har bott tillsammans.

Tillgång till lämpliga lägenheter för parboende

Erbjudande om lämpliga lägenheter för parboende kan i prioriteringsordning för närvarande lösas på följande sätt:

1. Gemensam lägenhet i särskilt boende på Krabbängsgården.
2. Två intilliggande lägenheter på Björkängen.
3. En tvårumslägenhet (53-56 kvm) på Bergmansgårdens andra våning. Det är ett ordinarie boende, men med hemtjänst och hemsjukvård i samma omfattning som på ett särskilt boende.

Hyreslagens besittningsskydd

När det gäller alternativ 1 eller 2 ovan så måste minst en av de boende uppfylla kriterierna för särskilt boende i Töreboda kommun. Om make/maka som har rätt till särskilt boende avlider och kvarvarande make/maka då inte uppfyller kriterierna så överförs inte hyreskontraktet för lägenheten. Konsekvenserna av det är att

TÖREBODA KOMMUN
Vård och omsorg

Godkänd av (Namn, Titel, Enhet)

AnnSofie Eklund Karlsson ÅO chef

Utfärdat av (Namn, Titel, Enhet)

Ulrika Berglund, enhetschef
Utredningsenheten

RIKTLINJE

Titel

Riktlinjer biståndshandläggning
Äldreomsorgen

Datum

2020-09-03

Revideras

2021/September

17(17)

---

hyresvärden (kommunen) måste erbjuda en annan lägenhet som kan anses vara likvärdig. Kommunen förfogar över lägenheter i ordinärt boende (Kronvägen i Moholm, servicelägenheter i Älgårås, på Klockaregatan och på Bergmansgården), vilket innebär att annan likvärdig lägenhet är möjlig att erbjuda.

Avgiftsregler (vid parboende)

Make/maka, som inte uppfyller kriterierna för särskilt boende, betalar omvårdnadsavgift som ordinärt boende enligt Töreboda kommuns avgiftstaxa för äldre- och handikappomsorgen. När det gäller avgift för mat så gäller avgiftstaxan för kost och måltider inom särskilt boende.